

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 73/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kuntavaalien ehdokasasettelusta ilmoittamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Mäkelä /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 73/2017 vp:

Onko vaalilakia mahdollista muuttaa niin, että vaaliasiamiestä veloitetaan ilmoittamaan ehdokassitoumuksensa ilmoittaneille listalle pääsystä ennen kuntavaalien ehdokaslistan jättämistä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vaalilain (714/1998) 183 §:n mukaan yhdistyslain säännöksiä yhdistyksen päätöksen mitättömyydestä tai moittimisesta ei sovelleta puolueen tai sen piiri-, perus- tai muun järjestön päätökseen, joka koskee ehdokkaiden asettamista vaaleihin siihen liittyvine menettelyineen tai ehdokashakemusta. Toisaalta vaalilain 35 §:n 2 momentissa säädetään, että ehdokashakemukset käsittelevän viranomaisen asiana ei ole tutkia, miten jäsenäänestys ja ehdokkaiden asettaminen siihen liittyvine menettelyineen puolueessa taikka sen piiri-, perus- tai muussa järjestössä taikka puolueen jäseniä kunnassa edustavassa yhdistyksessä on toimitettu.

Oikeuskirjallisuuden (Tarasti-Jääskeläinen, Vaali- ja puoluelainsäädäntö, 6. painos 2014) mukaan näillä erityissäännöksillä on ollut tarkoitus estää se, että yhdistyslain mukaisia muutoksenhakukeinoja käyttäen puolueiden sisäiset ehdokasasettelupäätökset saatettaisiin yleisen tuomioistuimen ratkaistaviksi, mikä – ottaen huomioon muutoksenhaun ylempiin tuomioistuihin – johtaisi hyvin suurella todennäköisyydellä siihen, että kun ehdokaslistojen yhdistelmät on vaalilain mukaan vahvistettava 31. päivänä ennen vaalipäivää, lainvoimaista ratkaisua asiaan ei tuolloin vielä olisi. Tämä taas johtaisi suureen epävarmuuteen ehdokkaiden vaalikampanjoissa ja erityisesti äänioikeutettujen keskuudessa – heillähän ei olisi varmaa tietoa siitä, ketkä ovat vaaleissa ehdolla.

Muutoksenhakukielto kohdistuu yhdistyksen kaikenlaisiin päätöksiin ja niihin liittyviin menettelyihin. Se sisältää puolueen myös vaaliasiamiehen tekemät ratkaisut, jotka hän tekee puolueen puolesta ja nimissä.

Puolueiden oma ehdokasasettelu ja siihen kuuluvat menettelyt ovat puolueiden, jotka ovat myös rekisteröityjä yhdistyksiä ja siten yhdistyslain soveltamispiiriin kuuluvia, sisäisiä asioita. Mikäli menettelyissä on korjattavaa, se hoitunee parhaiten puolueen sääntöjä tai muita ohjeita taikka toimintapajoja muuttamalla. En pidä tarpeellisena ottaa vaalilakiin sellaisia säännöksiä, jotka puuttuisivat puolueiden sisäiseen ehdokasasetteluun nykyistä enempää.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 73/2017 vp

Helsingissä 30.3.2017

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström